

Sammanfattning:

Placeringstillgångarnas belopp, allokering och avkastning i slutet av år 2013

1. Placeringsbeståndet har utvecklats utmärkt - över 160 miljarder euro i kassan

Arbetspensionsförsäkrarnas sammanlagda placeringsbestånd uppgick i slutet av år 2013 till 162,2 miljarder euro. Från situationen i slutet av år 2012 har beståndet ökat med 12,6 miljarder euro. Denna ökning har varit raskare än den genomsnittliga årliga tillväxttakten för beståndet - 8,4 miljarder euro - under de senaste tio åren (2004-2013).

På utvecklingen av det totala beståndet inverkar såväl intäkterna av placeringsverksamheten som pensionsavgifterna. Med pensionsavgifterna finansieras pensionerna för dem som nu åtnjuter pension. Återstoden av pensionsavgifterna fonderas och placeras, så att pensionsavgifterna i framtiden kan hållas på en lägre nivå jämfört med ett system där denna placeringsverksamhet inte skulle utövas alls. Vid betraktande av ökningen av beståndet för hela arbetspensionssystemet (dvs. 12,6 miljarder euro) härrör cirka 95 procent från intäkterna av placeringsverksamheten och cirka 5 procent från pensionsavgifterna.

2. Aktiernas andel ökade, ränteplaceringarnas andel minskade och fastigheternas andel var i stort oförändrad

Huvudfördelningen av placeringsbeståndet för branschen som helhet var vid utgången av år 2013 följande: aktieplaceringar och aktierelaterade placeringar 46,4 procent (EUR 75,2 miljarder), ränteplaceringar 43,1 procent (EUR 70,0 miljarder) samt fastighetsplaceringar 10,5 procent (EUR 17,0 miljarder). Den största förändringen i vikterna för branschens huvudsakliga placeringsklasser under året var ökningen av allokeringen i aktieplaceringar och aktierelaterade placeringar med 3,7 procentenheter (EUR 11,4 miljarder). Denna förändring motsvarades av minskningen av allokeringen i ränte- och fastighetsplaceringar: -3,4 respektive -0,3 procentenheter.

2.1 Aktieplaceringar och aktierelaterade placeringar: stark marknadsutveckling och tilläggsförvärv

Bakom ökningen av den breda aktieallokeringen inom hela branschen (EUR 11,4 miljarder) ligger såväl den gynnsamma utvecklingen på aktiemarknaden (EUR 6,6 miljarder) som det faktum att tilläggsförvärven (EUR 4,8 miljarder) var större än avyttringarna. Industriländernas aktieindex utvecklades under 2013 i regel positivt och steg kraftigt, cirka 20-30 procent.

Den breda aktieallokeringen omfattar också hedgefondplaceringar, där ökningen av innehavet varit en klar trend under 2013. I slutet av året uppgick hedgefondplaceringarna till 9,2 miljarder euro eller 5,7 procent. Placeringsklassen har på ett år utökats med 2,5 miljarder euro, dvs. 1,2 procentenheter. Till ökningen av hedgefondplaceringarna torde å ena sidan ha bidragit den rådande placeringsomgivningen, där det är svårt att få avkastning på ränteplaceringar, och å andra sidan behovet av att uppnå en bättre spridning av portföljen och en mindre avhängighet av kursutvecklingen för noterade aktier.

2.2 Den stigande räntenivån dämpade tillväxten av masskuldebrev

Ränteplaceringarnas relativa andel av hela placeringsbeståndet minskade med 3,4 procentenheter. Mätt i euro växte placeringsklassen emellertid med 0,4 miljarder euro. Masskuldebrev ökade med 1,6 miljarder euro och penningmarknadsplaceringarna med 0,2 miljarder euro. Lånebestånden - ArPL-återlånen och placeringslånen - krympte däremot med sammanlagt 1,4 miljarder euro.

Nya förvärv av masskuldebrev gjordes för 3,6 miljarder euro mer än det sammanlagda värdet av andelen avyttrade och förfallna lån. Uppgången i de långa räntorna drog emellertid ned placeringsklassens utveckling och tillväxten för klassen stannade slutligen på 1,6 miljarder euro. Då räntenivån stiger, sjunker priset på räntepapper. För ränteplaceringarna innebär denna prisnedgång ett lägre marknadsvärde på ränteportföljen och en minskad ränteallokering.

2.3 Lånebestånden fortsätter att krympa

Utvecklingen av pensionsförsäkringsbolagens nya placeringslån och ArPL-återlån var år 2013 trögare än åren 2011 och 2012. Det sammanlagda beloppet av nya lån var det fjärde minsta under perioden 2004-2013. Pensionsförsäkringsbolagens placeringslånebestånd minskade med 0,5 miljarder euro och ArPL-återlånebeståndet minskade i sin tur med 0,7 miljarder euro. Det verkar som om företagen för närvarande inte har några större problem vad beträffar tillgången på finansiering.

3. De senaste årens utveckling fortsatte: placeringsobjekten utanför euroområdet på tillväxt

Utvecklingen beträffande den regionala fördelningen av placeringarna fortsatte år 2013 i samma spår som under de senaste åren. Andelen för objekt utanför euroområdet ökade (+2,5 procentenheter, +EUR 9,3 miljarder) medan andelen för objekt inom euroområdet (exkl. Finland) minskade (-1,1 procentenheter, +EUR 1,5 miljarder). Även om andelen för branschens inhemska placeringar ökade under årets andra och tredje kvartal, minskade de inhemska placeringarnas andel på helårsnivå (-1,4 procentenheter, +EUR 1,8 miljarder).

I slutet av 2013 uppgick placeringarna i objekt utanför euroområdet till 72,5 miljarder euro eller 44,7 procent av samtliga placeringar. Placeringarna i inhemska objekt uppgick till 49,5 miljarder euro eller 30,5 procent. Den resterande andelen, dvs. 40,2 miljarder euro vilket motsvarar 24,8 procent, var placerad i övriga objekt inom euroområdet än Finland.

4. Avkastningsåret blev bättre mot slutet

Arbetspensionsförsäkrarna lyckades bra i sin placeringsverksamhet under 2013. Den nominella totalavkastningen för branschen var 8 procent. I och med den starka utvecklingen på aktiemarknaden erhöles den bästa avkastningen enligt placeringsslag på aktier och andelar: 15,7 procent. Utöver den goda marknadsutvecklingen har en del av aktörerna lyckats med sina val och sin tajming vid förvaltningen och utökandet av aktieallokeringarna. I den lägre avkastningen på ränteplaceringarna (+1,2 %) syns uppgången i de långa statsobligationsräntorna, som inföll i synnerhet i maj-augusti och på nytt i november-december. Amerikanska centralbankens penningpolitik har haft ett stort inflytande på räntemarknadens rörelser i bakgrunden: först förväntningarna på en nedtrappning av Feds superstimulans och senare realiseringen av dessa förväntningar. Avkastningen på fastighetsplaceringarna fortsatte i sin tur på samma jämna trend som under de senaste åren och mäter sig väl med inflationen: +5,2 procent.

Avkastningsutvecklingen förbättrades under året efter att svackan under det andra kvartalet passerats. Den goda avkastningen syns också på lång sikt. Den genomsnittliga realavkastningen

för hela branschen har de senaste 17 åren (1997-2013) varit 4,0 procent. För den privata sektorn är motsvarande avkastningsprocent 4,0 och för pensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn 4,3. Pensionskyddscentralen använder i sin baskalkyl 3,5 procent som antagen realavkastning på lång sikt.

5. Knaggligt i början av året

Början av år 2014 har varit en trevande tid på finansmarknaden. Uppgången av räntenivån kan även i fortsättningen tänkas vara en hård nöt att knäcka för placerarna, men i ett bredare perspektiv är dess inverkan liten. I den gynnsamma ekonomiska miljön är utvecklingen av olika förmögenhetsposter, bl.a. aktier och fastigheter, allmänt taget positiv. Förutsättningarna för en positiv ekonomisk tillväxt har förbättrats, varför man kunde anta att den gynnsamma utvecklingen av förmögenhetsposterna fortsätter också under 2014. Tidvis kan vi fortfarande också få sämre nyheter. Dessutom kan en för snabb utveckling på finansmarknaden i förhållande till de ekonomiska fundamenten hämna sig så att man blir tvungen att bromsa in till ett måttligare tempo. Alldeles som det varit fallet nu i början av året. Och man måste också alltid vara beredd på överraskningar, såsom ökade geopolitiska risker. Ett modellexempel på detta är den pågående krisen i Ukraina.